

PROCEEDING

การประชุมวิชาการ

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ

“กระบวนทัศน์ใหม่ของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
กับการพัฒนาท้องถิ่น”

ครั้งที่

3

ระหว่างวันที่ 2 - 3 สิงหาคม 2564

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

คำนำ

การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 3 “กระบวนทัศน์ใหม่มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่น” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดขึ้นจากความร่วมมือของภาคีเครือข่าย โดยได้รับเกียรติจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ทั้ง 5 แห่ง ซึ่งเป็นมิติแห่งความร่วมมือที่จะจัดประชุมในระดับนานาชาติต่อไป และการประชุมวิชาการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจได้เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการสู่สาธารณชน ร่วมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในงานวิชาการ อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผลงานวิจัยสร้างสรรค์ที่สามารถนำผลลัพธ์ที่ได้ไปปรับใช้สังคม ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมทางสังคมอีกด้วย

ทั้งนี้คณะกรรมการดำเนินงานประชุมวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ขอขอบพระคุณ ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่ให้เกียรติและสละเวลา ในการพิจารณาประเมินบทความวิจัย ที่มีส่วนทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้การประชุมวิชาการฯ ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ ชุมชน สังคม และตอบสนองต่อทิศทางการนโยบายของรัฐบาล ที่จะขับเคลื่อนให้งานวิจัยใช้ประโยชน์ต่อสังคมได้จริงและยั่งยืน สมกับคำว่า “กระบวนทัศน์ใหม่มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่น”

คณะกรรมการดำเนินงาน

กันยายน 2564

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	ฐ
สารคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	ท
สารคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	ฒ
สารคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ณ
สารคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	ด
สารคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	ด
ประวัติองค์ปาฐก	ถ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ผ

บทความวิจัย ภาคบรรยาย

สาขาภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาษาและวรรณคดี และการสอนภาษาต่างประเทศ

A1 - 2P การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น	1
ฮากิมะห์ บือแน, วิชชุดา เพชรสุวรรณ และสลิลา เพ็ชรทอง	
A2 - 2P การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาบริบทท้องถิ่น ภาคใต้ สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	13
นุรฮันนัน ดุยง, ทศนีย์ ลอยะ และสลิลา เพ็ชรทอง	
A3 - 2P การศึกษาปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกงาน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	25
ซูไรนี กระโด, นิชาธิย์ ทะหละหมัด, สิทธิโชค คำเรือง และอมรรัตน์ จิรันดร	
A4 - 2P ทักษะการอ่านออนไลน์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	35
อุรารัตน์ ปานรอด, เสาวณี ทับเพชร, ชุตินธร สุวรรณมณี และจิตติธิดา ลินรักษา	
A5 - 2P การพัฒนาบัณฑิตตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจบริการ	47
สมหมาย โชติรัตน์, ณัฏฐพร เตียสกุล, โสภิตา ขาวหนูนา, ปนัดดา ศิริพานิช และนิลิตา ฤทธาภิรมย์	
A6 - 2P ภาษามลายูที่ใช้ร่วมกันในภาษาไทยถิ่นใต้สตูล	59
คอลาฮุดดีน สมอาฮุน	
A7 - 2P อัตลักษณ์การตั้งชื่อของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู	71
ฮัสนีดา สมอาฮุน	
A8 - 2P การศึกษาความเป็นปัจเจกนิยมของตัวละครในบทโคลงมลายูเรื่อง ซี ลูโนใจ	85
ชาฮ์มูฮัมหมัด นิติภาค และกิริติกันต์ บุญฤทธิ์	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

สาขาภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาษาและวรรณคดี และการสอนภาษาต่างประเทศ (ต่อ)

A9 - 2P	การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงในภาษาจีนกับภาษามลายูปาตานี เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน	93
	จิราวรรณ นาคสีทอง	
A10 - 2P	PAT 7.4 : พลิกอีกด้านของเหรียญ	105
	สุภารัตน์ วงศ์กระจำ	
A11 - 2P	การใช้สื่อผสมเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีนในศตวรรษที่ 21	117
	ธิดารัตน์ น้อยสุวรรณ และอรทัย จันทร์ปล้อง	
A12 - 2P	แนวทางสำหรับจัดการเรียนการสอนภาษาจีนรูปแบบออนไลน์ในวิถีชีวิตใหม่	131
	สุภารัตน์ จงบุญสิทธิ์ * และวิสุทธิ กระจำศิริศิลป์	

สาขาสังคมศึกษา และภูมิศาสตร์

B1 - 2P	การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม	145
	ศุภฤกษ์ โออินทร์ และพิชญ์สินี อินพาเพียร	
B2 - 2P	การประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศศาสตร์ เพื่อศึกษาตำแหน่งที่ตั้งและการกระจายตัวของร้านขายยาโดยเภสัชกรและนำเสนอแผนที่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตในตำบลเขาสูงป้าง และตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	157
	ปภาวดี แสงมาก, ธนัย ดันวานิช และอดิวิชัย มิตรงาม	
B3 - 2P	ผลกระทบของสถานการณ์ โควิด-19 และการปรับตัวของแรงงานที่ย้ายถิ่นกลับในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดสตูล	169
	พิทักษ์กร แก้วมณี, นิสากร กล้าณรงค์ และวราภรณ์ ทนงค์ดี	
B4 - 2P	การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สำหรับการสูดดินในบริเวณลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา จังหวัดสงขลา	181
	วรมณี สังข์ทอง, หทัยกาญจน์ วิริยะสมบัติ และโชติกา รติขลิยกุล	
B6 - 2P	การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน ผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู	189
	รังสิมา จำรี และจกกล บัวแก้ว	
B7 - 2P	การจัดการพืชผักอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านคลองจาน เทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	201
	สุวารี ศรีปุณณะ, ผมหอม เชิดโกทา, ประภาพร ชูลีลัง, บุญวณิช บุญวรชุนานนท์ และน้ำทิพย์ แซ่มซ้อย	

การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน
ผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

DEVELOPMENT OF GROUP WORKING SKILL OF MATHAYOMSUKSA 6 STUDENTS
IN BUDDHISM BY USING THE GROUP PROCESS LEARNING AND
COMMUNITY-BASED LEARNING THROUGH TEACHER'S PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY

รังสิมา จำริ^{1*} และจกมล บัวแก้ว²
Rangsima Jamri^{1*} and Jongkon Buakaew²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐานผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู และเพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐานผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตูลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต แบบวัดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับคุณภาพดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คะแนน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ทักษะการทำงานกลุ่ม, การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research aims to develop group working skill of Mathayomsuksa 6 students in Buddhism by using the group process learning and community-based learning through teacher's professional learning community and study the attitudes of Mathayomsuksa 6 students in Buddhism after using the group process

¹ ครู คศ.1 โรงเรียนสตูลวิทยา จังหวัดสตูล

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: rangsima.jamri79@gmail.com

learning and community-based learning through teacher's professional learning community. The samples were 30 students from Mathayomsuksa 6 students of Satun Wittaya School, Satun province. The instruments were the group process learning and community-based learning through teacher's professional learning community lesson plan in unit 4: Buddhist Proverbs, the group working skill test and the Buddhism attitudes test. The statistics used to analyze the data were mean ($\bar{x}$), standard deviation (SD) and t-test. The results showed that 1) the mean of Mathayomsuksa 6 students' group working skill was at good level ($\bar{x} = 16.50$) and higher than criterion 75% at the 0.01 level of statistical significance. 2) the attitudes of Mathayomsuksa 6 students towards Buddhism found that overall at the high level.

Keywords: Group Working Skill, Community-based Learning, Professional learning community

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดสมรรถนะในการเรียนรู้ เกิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างมีระบบ โดยจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เพื่อนำไปสู่ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาตลอดจนกลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพ พร้อมรับการแข่งขันในระดับเวทีโลกได้ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะการคิดจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและเป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก นอกจากนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายเพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1)

สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระดังนี้ 1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์สำหรับสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เป็นวิชาที่มีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ได้แบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 4 หน่วย มีหน่วยการเรียนรู้ดังนี้ หน่วยที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา หน่วยที่ 2 พุทธประวัติ หน่วยที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และหน่วยที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต ผลการเรียนรู้โดยภาพรวมพบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปรากฏผลว่าสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปีการศึกษาที่ผ่านมาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 65 หน่วยที่ 2 พุทธประวัติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 70 หน่วยที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 75 หน่วยที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 45 จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่สุด และที่สำคัญนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาพระพุทธศาสนา

จากสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรนั้น พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เวลาครูให้ทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มจะมีปัญหาในเรื่องของสมาชิกบางคนในกลุ่มไม่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง พุดมากแต่ไม่ลงมือปฏิบัติงาน และปัญหาความคิดเห็นที่แตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่มของนักเรียน ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายออกมาไม่มีประสิทธิภาพ งานเสร็จไม่ทันในเวลาที่ครูกำหนด ทั้งนี้สาเหตุของปัญหาดังกล่าว อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการเช่น สาเหตุจากครูผู้สอน ครูเน้นเนื้อหาในหนังสือ

มากเกินไป ครูจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย จากปัญหาการสอนในปัจจุบันไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสม และกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ส่วนสาเหตุจากผู้เรียนคือ นักเรียนขาดเป้าหมายในการเรียนรู้ ขาดการลงมือปฏิบัติสืบค้นความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวคอยให้แรงเสริม ค่อยแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เลือกเทคนิคและวิธีสอน เพื่อจะได้นำวิธีการเหล่านั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะและธรรมชาติของเนื้อหาวิชา กระบวนการเรียน ตลอดจนเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน และสามารถทำให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างง่ายที่สุด เร็วที่สุด ครูสังคมศึกษาต้องเป็นผู้ที่สามารถปรับการสอนให้มีชีวิตชีวา คือสอนให้กว้างและทันสมัยไม่ใช่สอนไปตามตำรา ทำนองอ่านมาแล้วบอกไป แต่สอนให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับสังคมขณะนั้นหรือมีการเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในชุมชน หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูต้องฉลาดเลือกนำเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหลักสูตรหรือมาประกอบการสอน อาจทำได้โดยการยกตัวอย่าง ขยายความหรือเทียบเคียง เปรียบเทียบ จะทำให้นักเรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นมีความหมายมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ จากปัญหาและสาเหตุผู้วิจัยได้ศึกษานวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหา ร่วมกับเพื่อนครูในโรงเรียน วิธีการสอนที่น่าสนใจ วิธีการหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน ผ่านการทำงานกลุ่ม ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐานมาบูรณาการการเรียนรู้ออกมา ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน ทำให้เข้าใจความแตกต่างของชุมชน เรียนรู้พฤติกรรมในชุมชนนั้น โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาเกี่ยวกับศาสนาพุทธ เน้นเรื่องศาสนาสถานเป็นหลัก จากวัดในชุมชนที่ตนเองอาศัย ทำให้นักเรียนต่อยอดในการคิดงานของตนเองให้ออกมา มีประสิทธิภาพและคนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ไปด้วย

จากเหตุผลและความจำเป็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน ภายใต้การดำเนินการวิจัยในรูปแบบของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ค้นพบคำตอบด้วยตนเองในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ และสามารถใช้ทักษะการทำงานกลุ่มในการแสวงหาความรู้จนนำไปสู่การนำเสนอผลงานที่มีความสร้างสรรค์ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของศาสนา ความสำคัญของชุมชน การเข้าใจและการปรับตัวให้เข้ากับชุมชน รวมถึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับเพื่อนครูในการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐานผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

2.2 เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐานผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 ทักษะการทำงานกลุ่ม

ทักษะการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเป็นทีม หมายถึง การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม 5 - 6 คน ได้มีโอกาสร่วมกันทำกิจกรรม ช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมมือกันค้นคว้า จนเกิดทักษะทางสังคมนำไปสู่การเกิดทักษะการทำงานกลุ่ม (วิลยา พุ่มต้นวงศ์, 2552)

การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการทำงานกลุ่มที่ดีวิธีหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่ง ทิศนา แคมมณี (2545: 139 - 145 อ้างถึงใน สุริยะ หาญพิชัย, 2561) ได้ให้ความหมายของคำว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัวมีชีวิตชีวา ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนของตน
- 2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว
- 3) การเรียนรู้ที่ดีต้องการเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ
- 4) การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
- 5) การเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

โดยการสอนจะต้องเกิดลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ เน้นกระบวนการ และเน้นการนำความรู้ไปใช้ชีวิตประจำวัน

3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการเนื้อหาเชื่อมโยงกับชุมชน โดยใช้ในการปฏิบัติงานเป็นฐาน เน้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การทำมาหากิน เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2557 อ้างถึงใน วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, 2561)

กระบวนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้หลายขั้นตอน ซึ่ง วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้ 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นวางแผน/เตรียมการ เป็นการศึกษาชุมชน ออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 2) ขั้นดำเนินการ เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด โดยบูรณาการวิธีการสอนรูปแบบอื่นร่วมด้วย
- 3) ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นสุดท้าย เพื่อดูว่าผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

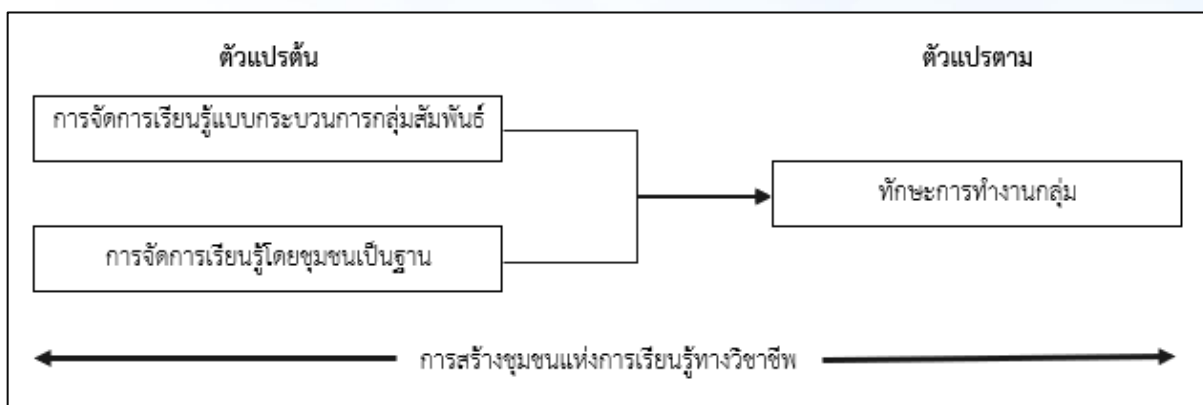
3.3 การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Professional Learning Community (PLC) เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมารวมแลกเปลี่ยน แบ่งปันเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกัน ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนเอง (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2561)

ประจักษ์ ศรสาลี และคณะ (2561) ได้สรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญของครูสภาไว้ดังนี้

- 1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สมาชิกจะต้องประกอบไปด้วย ครูผู้สอน (Model teacher) ครูร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) หัวหน้ากลุ่มสาระ (Mentor) ผู้บริหาร (Administrator) และผู้เชี่ยวชาญ (Expert)
- 2) ขั้นตอนการดำเนินการในการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) Plan เป็นขั้นวางแผน เริ่มจากการพูดคุยวางแผน การกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา รวมถึงการวางแผนการแก้ปัญหา 2) Do เป็นขั้นการปฏิบัติการ เป็นลักษณะของการเปิดชั้นเรียน โดยมีสมาชิกอย่างน้อย 1 คนเข้าร่วมการเปิดชั้นเรียน และ 3) SEE ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยการนำกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

4.1 ขั้นวางแผน

4.1.1 ขั้นตอนแรกผู้วิจัยดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสรุปปัญหาที่พบในรายวิชาพระพุทธศาสนา ร่วมกับครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยพบว่าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในขณะที่ครูให้ทำงานกลุ่ม นักเรียนจะไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน งานกลุ่มจะมีเพียงสมาชิกในกลุ่มทำคนเดียวเท่านั้น เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะในกระบวนการทำงานกลุ่ม ประกอบกับในการร่วมปรึกษา พูดคุยกับครูที่ประสบปัญหาเดียวกันในการประชุม PLC ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปรากฏว่าพบปัญหาเดียวกัน และได้ร่วมกันเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย อาทิเช่น การสอนใช้เกม การสอนกระบวนการกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผู้วิจัยที่ได้เสนอการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม จึงได้นำวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มเข้ามาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการนำทักษะการทำงานกลุ่ม สอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด เช่น การมอบหมายงานในแต่ละครั้งก็จะกำหนดหน้าที่ของแต่ละคนอย่างชัดเจน ครูผู้สอนก็จะเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้สำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพและปรับบทบาทของนักเรียนให้มีความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ต้องรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัตินั้น ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน ดังนั้นจากการประชุม PLC สรุปได้ว่า การเพิ่มทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม โดยกิจกรรมนั้นต้องมีลักษณะแบบใช้ชุมชนเป็นฐาน ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเป็นงานวิจัยในครั้งนี้

4.1.2 จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสตูลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 30 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย จำนวน 9 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 21 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ผู้วิจัยพิจารณาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ในห้องมีทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทำวิจัย พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 ชั่วโมง ซึ่งผ่านการพิจารณาจากหัวหน้ากลุ่มสาระ ครู และผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการสะท้อนแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับแผนตามผลการสะท้อน

2) แบบวัดทักษะการทำงานกลุ่ม รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตูลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เป็นรูปแบบของเกณฑ์ให้คะแนน ประเมิน 5 มิติ แต่ละมิติมีคะแนน 4 ระดับ ประกอบด้วยมิติการวางแผนการทำงาน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การร่วมแสดงความคิดเห็น ชื่นงาน และการนำเสนอ ซึ่งแบบประเมินได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบด้านความตรง ผลปรากฏว่ามีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกรายการ และค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญในการใช้เกณฑ์การให้คะแนน มีความสัมพันธ์ในระดับที่สูง มีค่าเท่ากับ 0.82 นอกจากนี้มีเกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพดังนี้ ระดับควรปรับปรุงมีช่วงคะแนนน้อยกว่า 9 คะแนน ระดับพอใช้มีช่วงคะแนนเท่ากับ 9 - 12 คะแนน ระดับดีมีช่วงคะแนนเท่ากับ 13 - 16 คะแนน และระดับดีมากมีช่วงคะแนนเท่ากับ 17 - 20 คะแนน

3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตูลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาที่สอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐานเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผ่านการหาคุณภาพด้านความตรงจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกรายการ และค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.89

4.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

4.2.1 หลังจากวางแผนงานเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเปิดชั้นเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน 4 คาบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชั่วโมงที่ 1 สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1) ครูให้นักเรียนดูวิดีโอ เรื่อง การให้ คือการสื่อสารที่ดีที่สุด แล้วใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ดังนี้ เด็กคนนั้นทำไปเพราะมีนิสัยขี้โมโหจริง ๆ หรือไม่ เพราะอะไร เหตุใดเจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยวถึงต้องช่วยเหลือเด็กคนนี้นักเรียนคิดว่าข้อคิดของเรื่องตรงกับพุทธศาสนสุภาษิตใด

2) ครูอธิบายหลักการอ่านภาษาบาลีให้นักเรียนเข้าใจ และส่วมตัวแทนออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน และครูอธิบายความสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิตและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั่วโมงที่ 2 - 3 สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มต้องมีหน้าที่ดังนี้

สมาชิกคนที่ 1 บรรยายภาษาไทย สมาชิกคนที่ 2 บรรยายภาษาอังกฤษ / ภาษาจีน

สมาชิกคนที่ 3 ถ่ายวิดีโอ/ตัดต่อวิดีโอ สมาชิกคนที่ 4 ทำชิ้นงาน

สมาชิกคนที่ 5 ทำชิ้นงาน สมาชิกคนที่ 6 ทำชิ้นงาน

2) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกพุทธศาสนสุภาษิต ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน ประสบการณ์ชีวิต หรือ สิ่งที่เคยเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน 1 สุภาษิต

3) ครูให้นักเรียนถ่ายคลิปอธิบายพุทธศาสนสุภาษิตที่กลุ่มเลือก (เน้นความคิดสร้างสรรค์ในการเสนอ) นำเสนอทั้งภาษาบาลี+คำแปล+การนำข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและอธิบายเพิ่มเติมเป็น ภาษาอังกฤษหรือจีน

4) ครูมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงพื้นที่ไปศึกษาหาความรู้และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่ นักเรียนสนใจ โดยมีครูทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษา และประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นระยะ

ชั่วโมงที่ 4 สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน และครูได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัด ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม และรวมกันสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน

2) นักเรียนทำแบบวัดเจตคติต่อการเรียน

4.3 ขั้นสะท้อนผล

ขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนสำคัญดังนี้

4.3.1 ขั้นการสะท้อนผลการเรียนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นหลังจากการเปิดห้องเรียนร่วมกับเพื่อนครูและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาผลการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความสำเร็จของนักเรียน

4.3.2 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัย ดำเนินวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบคะแนนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มด้วยสถิติ ทดสอบ t-test (one sample t-test) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545: 121 อ้างถึงใน ละเอียด ศิลาน้อย และกันทมาลัย จินดาประเสริฐ, 2562)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมายข้อความเชิงบวก	แปลความหมายข้อความเชิงลบ
4.50-5.00	มากที่สุด	น้อยที่สุด
3.50-4.49	มาก	น้อย
2.50-3.49	ปานกลาง	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย	มาก
1.00-1.49	น้อยที่สุด	มากที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

5.1 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังใช้ การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน พบว่า นักเรียนทั้งหมด 30 คน ได้คะแนนระดับดีมาก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือคะแนนระดับดี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และคะแนนระดับ

พอใช้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คะแนน และมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน จำแนกตามระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดีมาก (17-20 คะแนน)	16	53.33
ระดับดี (13-16 คะแนน)	12	40.00
ระดับพอใช้ (9-12 คะแนน)	2	6.67
ระดับควรปรับปรุง (< 9 คะแนน)	0	0
รวม	30	100.00

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับใช้ชุมชนเป็นฐาน

รายการ	Max.	Min.	$\bar{X}$	SD	ระดับคุณภาพ
คะแนนหลังเรียน	19.00	12.00	16.50	2.08	ดี
จำแนกรายด้าน	1) การวางแผนทำงาน		3.37	0.49	
	2) การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ		3.70	0.47	
	3) การร่วมแสดงความคิดเห็น		3.33	0.61	
	4) ชิ้นงาน		3.10	0.71	
	5) การนำเสนองาน		3.00	0.69	
การทดสอบ	เกณฑ์ร้อยละ 75		$\bar{X}$	t	p-value
คะแนนหลังเรียน	15 คะแนน		16.50	3.95**	0.000

**p<0.01

5.2 ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน พบว่า เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตุลวิทยา อำเภอมือง จังหวัดสตุล ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อาณาพรพุทธศาสนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 เมื่อพิจารณาข้อ พบว่า นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนในระดับมาก 13 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 2 ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 รองลงมาคือ ข้อ 4 ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ไปใช้เป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนวิชาอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และข้อ 1 วิชาพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนมีเจตคติทางลบต่อการจัดการเรียนรู้อาณาพรพุทธศาสนาสูงสุด คือ ข้อ 19 การเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ข้าพเจ้าเรียนวิชาพระพุทธศาสนา อย่างมีความสุข	4.42	0.63	มาก
2	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	4.55	0.50	มาก
3	ข้าพเจ้าสนุกและตื่นเต้นที่ได้ร่วมกิจกรรมในชั่วโมงเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	4.35	0.53	มาก
4	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ไปใช้เป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนวิชาอื่น ๆ	4.45	0.55	มาก
5	วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่น่าสนใจ	4.22	0.70	มาก
6	วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน	4.30	0.56	มาก
7	วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่ทำให้เป็นคนกล้าแสดงออก	4.22	0.80	มาก
8	ข้าพเจ้ารู้สึกสดชื่นเมื่อทำงานวิชาพระพุทธศาสนา	3.97	0.70	ปานกลาง
9	วิชาพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.42	0.55	มาก
10	วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่ฝึกฝนได้ง่าย	4.17	0.67	มาก
11	วิชาพระพุทธศาสนา ช่วยในการประกอบอาชีพ	4.05	0.71	มาก
12	วิชาพระพุทธศาสนา ช่วยที่บ้านเมืองเจริญ	4.22	0.66	มาก
13	ข้าพเจ้ามีความสุขมากเมื่อได้เรียนวิชาพระพุทธศาสนา	4.15	0.53	มาก
14	ข้าพเจ้ารู้สึกมีอิสระเมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	4.32	0.69	มาก
15	วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่ต้องใช้สมองมาก	3.85	0.73	ปานกลาง
16	การเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่ช่วยให้ชีวิตก้าวหน้า	4.05	0.87	น้อย
17	วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่เรียนรู้ได้ยากมาก	4.07	0.73	น้อย
18	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	4.07	0.69	น้อย
19	การเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย	4.25	0.71	น้อย
20	ข้าพเจ้าไม่สบายใจทุกครั้งเมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	4.05	0.64	น้อย
รวม		4.20	0.70	มาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตูลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสตูล หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐานพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเห็นได้ชัดว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนี้แล้วทำให้นักเรียนมีทักษะการทำงานกลุ่มเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณาคะแนน พบว่าคะแนนต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 12 ซึ่งถือว่ายังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และเพื่อพิจารณารายด้านนั้นจะเห็นว่านักเรียนมีคะแนนทักษะด้านการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบสูงที่สุด ซึ่งประเด็นนี้ อาจจะเนื่องมาจากการกำหนดกิจกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอน ที่มีการกำหนดภาระหน้าที่ของการทำงานอย่างชัดเจน แต่นักเรียนจะต้องหมั่นเวียนการทำงานที่นั้น รองลงมาหรือ

การวางแผนการทำงาน เนื่องจากมีความชัดเจนในหน้าที่ของตนเองภายในกลุ่มทำให้การวางแผนงานการทำงานติดตามไปด้วย รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพราะทุกคนรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เมื่อทั้งสามด้านนี้ดีส่งผลให้ทักษะการทำงานกลุ่มออกมาดีแสดงแนวโน้มไปในทิศทางบวกตามไปด้วย ส่วนชิ้นงาน และการนำเสนองานนั้นอาจจะว่ามีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่ก็แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถทำงานออกมาได้เป็นอย่างดี อาจจะเนื่องมาจาก เป็นเรื่องใกล้ตัว และท้าทายความสามารถของนักเรียน จึงทำให้คะแนนออกมาค่อนข้างดีด้วย จึงทำให้ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของห้องออกมาดีด้วย สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าการทำงานกลุ่มช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง เพิ่มความกล้าแสดงออกสำหรับนักเรียนบางคน และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนนำพลังที่อยู่ในตัวออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (Young, 1972; จินตนา กิจบำรุง, 2549 อ้างถึงใน วลัย พุ่มต้นวงศ์, 2552) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ปราณี รัตนชูศรี (2556) เกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม โดยวิธีการการสอนแบบการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน ปวส.2 ผลพบว่า ระดับทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชไมพร รังสิยานุพงศ์ และคณะ (2559) ได้พบว่า ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่ม ผลสัมฤทธิ์ STAD และการศึกษาของ จิรทิพย์ หมั่นเทพ และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการบูรณาการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนอยู่ในระดับดี

6.2 เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตูล ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ได้เพราะหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีขึ้น หลังจากมีประสบการณ์ในการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ได้ลงมือการปฏิบัติจริงจากชุมชนที่ตนอาศัย และเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อวิชาพระพุทธศาสนาไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับลักษณะสำคัญของเจตคติที่ว่า เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวมีทั้งทิศทางบวก และทิศทางลบที่เกิดจากความรู้สึกหรืออารมณ์ภายในจิตใจของตัวบุคคลนั้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543) สอดคล้องกับการศึกษาของ ชไมพร รังสิยานุพงศ์ และคณะ (2559) ที่พบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ STAD นอกจากนี้จากผลการสะท้อนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องยากที่นักเรียนจะสนใจ แต่จากกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบนั้น ทำให้นักเรียนสนใจมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของตนเองได้ เข้าใจในเรื่องนั้นมากขึ้นส่งผลให้เจตคติต่อการเรียนมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ควรทำการวิจัยการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน กับเนื้อหาอื่น ๆ นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือรายวิชาอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

7.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีสอนแบบต่าง ๆ และควรศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อเทคนิคและวิธีสอนนั้น ๆ ด้วย

7.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน เมื่อใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังไม่ชอบกับการทำงานเป็นกลุ่ม ยังยึดติดกับเพื่อนกลุ่มเดิม ดังนั้นการนำวิธีนี้ไปใช้ครูควรศึกษาเทคนิคการแบ่งกลุ่มด้วยรูปแบบที่หลากหลายและมีความน่าสนใจ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและการสอนของครูให้ดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นผลผลิตที่ได้จากโครงการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นระยะการเข้าสู่วิชาชีพ (Induction Period) รุ่น 3 (บรรจุปี พ.ศ. 2561)

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- จิรทิพย์ หมั่นเทพ, เมธี ดิษฐ์ดี และนันทยา ภักดี. (2563). การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Team Game Tournament) ร่วมกับการบูรณาการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนภายใต้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน. ใน *สุราลินี บุญญาพิทักษ์ (บรรณาธิการ). นวัตกรรมวิชาชีพครู เครือข่ายสถาบันผลิตครูภาคใต้ตอนล่าง ครั้งที่ 3*. (165-183). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ไข่มพร รังสิยานุพงศ์, รัตนา ศรีทัศน์ และพินดา วราสุนันท์. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย โดยใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ STAD. *Veridian E-Journal, Science and Technology Silpakorn University*. 3(4), น. 87-103.
- ประจักษ์ ศรสาลี และคณะ. (2561). *ครูสภา : PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)*. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2563, จาก <https://sites.google.com/a/esdc.go.th/kpt1-plc/home/plc1>
- ปราณี รัตนสุทรี. (2556). เสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม โดยวิธีการสอบแบบการปฏิบัติงานกลุ่ม นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 สาขาวิชาการตลาด. ใน *การประชุมหาญใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมไทย*. (521-528). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). การกำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) ของเครือข่ายภาคใต้ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากครูสภา ปี 2559. *Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ฉบับภาษาไทย*. 11(1), น. 2099-2115.
- ละเอียด ศิลาน้อย และกันทมมัลย์ จินดาประเสริฐ. (2562). “การใช้มาตรฐานค่าในการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม และการท่องเที่ยว”. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 8(15), น. 112-126.
- วัลยา พุ่มต้นวงศ์. (2552). *การศึกษาผลการเรียนอิสระแบบร่วมมือที่มีต่อทักษะการทำงานกลุ่มของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร*. (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท). สาขาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21. *Graduate School Journal*. 11(3), น. 179-191.
- สุริยะ หาญพิชัย. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 9(1), น. 16-26.